

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Өмөр ЧАКЫН
Кыргыз-Түрк “Манас” Университети
Июнь, 2009; 97 бет;
Магистратура программасы
Коммуникация билимдери журналистика тармагы
Илимий жетекчиси: Проф. Док. Кыяс Молдокасымов

«Кыргызстандын эгемендүүлүгүнөн кийинки улуттук газеталардын структуралык анализи»

Азыркы учурда пресса бир өлкөнүн күзгүсү катары эсептелинет. Прессанын бул өзгөчөлүгү, анын өтө маанилүү болушунан келип чыккан. Пресса бүткүл дүйнөдө бирдей маселелер менен алышып келген.

Советтер союзунан чыккан жана эгемендүү болгон Кыргызстанда да газеталардын тарыхтан бүгүнкү күнгө чейин өнүгүшү жана ушул күнгө чейин ар кандай жолдордон өткөндүгү талашсыз чындык. Советтер Союзу учурунда мамлекеттин монополиясындагы пропаганданын каражаты болгон газета жана журналдар Кыргызстандын көз карандысыздыгынын артынан прессанын жеке секторунда да орун ээлөөсүнө мүмкүнчүлүк алган.

Көз карандысыздык менен бирге менчик курулушпар газета чыгарууга баштаган. Бул процесс газеталардын тираж, реклама, газеталарды сатуу, аларды таратуу, техника жана мыкты адистердин жетишпегендиги жана башка ушул сыяктуу маселелер менен каршылашуусуна себеп болгон. Кыргыз прессасы техникалык негиз, экономикалык маселелер, мыкты адис жана таратуу сыяктуу маселелерге кыска убакыт ичинде чечим чыгарышы керек. Ушундай маселелердин чечими газеталардын мазмуну маселесин чечүүдө жана бүткүл өлкөгө жайыла турган газета болушунда маанилүү рол ойнойт.

Бул иш 3 бөлүмдөн турат. Биринчи бөлүмдө газеталардын жалпы функциялары каралат, 2-бөлүм болсо, советтер учурунда курулган жана ошол учурда өнүккөн кыргыз прессасынын тарыхы менен байланыштуу. Ал эми 3-бөлүмдө болсо, чыгарылып жаткан 17 газетанын күчү менен жасалган сүйлөшүүлөр жана үлгүлүү газета номерлеринин изилдөөсүнөн алынган маалыматтар, изилдөөнүн максатына ылайык бааланган.

Негизги сөздөр: ММК, журналистика, басма сөз, улуттук газеталар

Özet

Ömer Çakın

Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi

Haziran, 2009; 97 sayfa

İletişim Bilimleri Anabilim Dalı

Yüksek Lisans

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kıyas Moldokasimov

‘KIRGIZİSTAN’DA BAĞIMSIZLIK SONRASI ULUSAL GAZETELERİN YAPISAL ANALİZİ’

Günümüzde basın, bir ülkenin vitrini niteliğindedir. Basının bu özelliği ona verilen önemin artmasında etkili olmuştur. Basın yayın organları bütün dünyada benzer nitelikte sorunlarla karşı karşıyadır.

Sovyetler Birliğinden ayrılan ve egemenliğine kavuşan Kırgızistan’da da gazetelerin tarihten günümüze kadar gelişmesi ve bugünlere kadar çeşitli yollardan geçtiği yadsınamaz bir gerçektir. Sovyetler Birliği döneminde devletin tekelinde bir propaganda aracı olan gazete ve dergiler Kırgızistan’ın bağımsızlığını kazanmasının ardından özel sektörde basın yayın alanında yer almasına olanak sağlamıştır.

Bağımsızlıkla birlikte kişiler ve kuruluşlarda gazete çıkarmaya başlamıştır. Bu süreç gazetelerin tiraj, satış, reklam, teknik altyapı, yetişmiş eleman, dağıtım ve benzeri birçok problemle karşı karşıya kalmasına neden olmuştur. Bu tür sorunlarla karşı karşıya kalan gazeteler doyurucu bir içerik oluşturamazken, haber kaynaklarının da belirli kurumlar üzerinde yoğunlaşmasına neden olmuştur.

Kırgız Basının, teknik altyapı, ekonomik sorunlar, yetişmiş eleman ve dağıtım gibi sorunlara kısa süre içerisinde çözüm getirmesi gerekmektedir. Bu sorunların çözümü gazetelerin içerik sorununu çözmesine ve bütün ülkeye seslenir bir nitelik kazanmasında önemli rol oynayacaktır.

Bu çalışma 3 Bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölümde gazetelerin genel işlevleri üzerinde durulurken, 2. Bölümde ise Sovyetler döneminde kurulan ve bu dönemde gelişen Kırgız basın tarihi üzerinde durulmuştur. 3 bölümde ise ülkede çıkarılmakta olan 17 gazete yetkilisi ile yapılan görüşmelerle ve örnek gazete nüshalarının incelenmesiyle elde edilen veriler araştırmanın amacına uygun olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kitle iletişim Araçları, Gazetecilik, Basın, Ulusal gazeteler

ABSTRACT

Omer Cakin
Masters
June 2009; 97 pages
Communication

Thesis Advisor: Prof. Dr. Kyias Moldokasymov

ANALYSIS OF INTERNAL REGIONAL NEWSPAPERS ISSUED AFTER THE INDEPENDENT KYRGYZSTAN

Nowadays print media is a national identity. This is a reason for which print media has very important value. All over the world print press encounters with the same challenges.

There is no denying that newspapers in Kyrgyzstan have been developed and passed long way from ancient to our times. The newspapers and magazines that in the days of the Soviet Union were a tool of state monopoly propaganda have got an opportunity to have place in a private media after Kyrgyzstan became independent.

Along with independence both people and organizations started to issue newspapers. This process caused such problems as circulation, sale, advertisement, distribution of newspapers as well as lack of professionals and equipment.

The Kyrgyz media has to find solution of above-mentioned problems within a short time. The problem of newspapers content also will be solved due to this and at the same time newspapers will receive a feedback in entire country.

This paper consists of three parts. If the first part describes principal functions of newspapers, so the second part is devoted to history of Kyrgyz media, appeared and developed during the Soviet period. And the third part is about data received in the course of meetings by authorized persons of seventeen newspapers issued in the country as well as about how circulations of preceding newspapers were estimated according to the research objective.

Keywords: mass media, journalism, press, journalism.

АБСТРАКТ

Өмер ЧАКЫН

Кыргызский-Туркий Университет “Манас”

Июнь, 2009, 97 стр.

Программа магистратуры

Направление журналистики

Научный руководитель: Проф. Док. Кыяс Молдокасымов

‘АНАЛИЗ ВНУТРЕННИХ СТРУКТУР РЕГИОНАЛЬНЫХ ГАЗЕТ ВЫПУСКАЕМЫХ ПОСЛЕ НЕЗАВИСИМОСТИ КЫРГЫЗСТАНА’

В наши дни пресса является лицом страны. Это и есть причина, по которой пресса имеет очень важное значение. Пресса во всем мире сталкивается с одинаковыми вызовами.

Нельзя отрицать то, что газеты в Кыргызстане развивались и прошли огромный путь от давних времен до наших дней. У газет и журналов, которые во времена Советского Союза были средством пропаганды государственной монополии, появилась возможность иметь место в частной прессе после того как Кыргызстан стал независимым.

Вместе с независимостью и люди, и организации начали выпускать газеты. Этот процесс вызвал такие проблемы, как тираж, продажа, реклама, распространение газет, а также нехватку профессионалов и техники.

Кыргызская пресса в течение короткого времени должна найти решение вышеуказанных проблем. Благодаря этому решится и проблема содержания газет и вместе с этим газеты получают отклик во всей стране.

Эта работа состоит из трёх частей. Если первая часть описывает основные функции газет, то вторая часть посвящена истории кыргызской прессы, появившейся и развивавшейся во времена Советского Союза. А в третьей части говорится о данных, полученных в ходе встреч уполномоченными семнадцати газет, выпускаемых в стране, а также о том, как тиражи предыдущих газет оценивались согласно цели исследования.

Ключевые слова: СМИ, журналистика, пресса, гезит